

נובמבר 2023, חשוון תשפ"ד

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף ענפי צומח - אגף פירות

המלצות להדברת מחלת עין הטווס במטעי זיתים

מוג'ירה יונס, רפרנט ארצי לגידול זית, שה"מ
Younism@shaham.moag.gov.il

מחלת עין הטווס הנגרמת על ידי הפטרייה *Venturia Oleaginea* נפוצה במרבית הארצות המגדלות זיתים. המחלה מסבה נזק גדול לכרמי הזית כתוצאה מנשירת עלים מרובה. התנאים האופטימליים להתפתחות המחלה הם זנים רגישים ותנאי אקלים נוחים, כמו לחות מרובה (גשם ומים חופשיים על העלים לפרקי זמן ממושכים - מעל 12 שעות) וטווח טמפרטורות שבין 10-25 מ"צ.

הגורם העיקרי המסייע להתפשטות המחלה הוא גשם, אך בספרות מדווח גם על חרקים היכולים להפיץ את נבגי הפטרייה. המחלה יכולה להיות לטנטית זמן ממושך (כמה חודשים) ולהימצא בתוך העלה ללא הצגת הסימפטומים האופייניים לה, כמו הטבעת עיגולים בצדו העליון של העלה בגוני צהוב, אפור ושחור. השלב הלטנטי של הפטרייה נפוץ בעיקר בחודש הקיץ ונמשך עד הסתיו.

תמונה 1 : סימפטומים של המחלה על העלים ועל פרי הזית
Olive leaf spot caused by *Venturia oleaginea*: An updated review

הדברת המחלה

אמצעים אגרוטכניים למניעת המחלה

- מיקום ומפנה החלקה: מקומות נמוכים ומפנה צפוני מעודדים את התפתחות המחלה, ולכן כדאי להימנע מנטיעה באזורים אלה.
- ככל שהנטיעה צפופה יותר - כך עוצמת המחלה רבה יותר, ומשום כך יש להקפיד על מרווחים נכונים בין העצים.
- עיצוב העצים באופן נכון באמצעות גיזום ענפים במרכז העץ, הסרת ענפים יבשים ופתיחת חלונות, ימזער את התפשטות המחלה.
- עודף השקיה ודישון חנקני מגביר את נוכחות המחלה, ולמניעת התפרצותה יש להשקות ולדשן לפי ההמלצות.
- גיזום שנתי מפחית בצורה ניכרת את עוצמת המחלה ואת שכיחותה.

טיפולים כימיים להדברת המחלה ולמניעת התפרצותה

- תכשירי נחושת, כמו נחושת גופרתית, נחושת אוקסיכלורידית, נחושת הידרוקסידית I-Tribasic copper sulfate
- דודין
- סטרובולורנים: קומדור, קולונל, פלינט
- טריאזולים: בוגרון, סקור, סקוטר וסקיפר
- חלקיקי ננו

טיפולים אלטרנטיביים

- פטריות וחיידיקים מועילים
- חומרים משרי עמידות: חומצה סלצילית, חומצה זרחיתית
- חומרים טבעיים וביוסמולנטים: מיצוי של חומרים טבעיים, כמו קליפות רימון

זנים סבילים או עמידים למחלה

- קורונייקי
- לצ'ינו
- לצ'ינו די סיביליה
- מעלות

הערות

בטיפול הכימי מומלץ ליישם את הריסוס הראשון מיד לפני ירידת הגשם הראשון בסתיו או מיד לאחריו; והריסוס השני יבוצע מיד לאחר אירוע הגשם השני. הריסוס השלישי והריסוס רביעי יינתנו בחודשים מרס ואפריל, בהתאמה. יש לשלב בריסוס, בהתאם לרשום בתוויות התכשירים, גם חומרים פרוטקטנטיים, כמו תכשיר נחושת, וחומרים סיסטמיים, כמו סקור ודומיו, פלינט או דודין. אמצעים נוספים, אשר ביכולתם להפחית מעוצמת המחלה, הם, כאמור, גיזום קבוע של העצים, המבטיח אוורור מרבי של העץ, ודישון מאוזן, כיוון שדישון חנקני עודף יכול להגביר את המחלה, בעוד שדישון באשלגן עשוי להפחית מעוצמתה.

חשוב ביותר! אין לטעת זנים הרגישים למחלה, כמו סורי, פיקואל או מזלינו, באזורים לחים ובלתי מאווררים.

בברכת מסיק מוצלח ויבולים פוריים,

צוות זית: מוגירה יונס, נזאר עבד אלהאדי

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד. אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתומים.